

فصل ۲۲

حسابهای استانی

مبانی نظری تهیه حسابهای منطقه ای بر اساس تعاریف، مفاهیم، طبقه بندیها و روشهای سیستم حسابهای ملی پیشنهاد شده توسط سازمان ملل متحد تنظیم شده است. سیستم مزبور برای اولین بار در سال ۱۹۵۳ به صورت مجموعه ای فرموله شده تحت عنوان یک سیستم حسابهای ملی منتشر شد. این مجموعه در سال ۱۹۶۸ مورد تجدید نظر قرار گرفت. آخرین تجدید نظر سیستم حسابهای ملی (SNA) در سال ۱۹۹۳ صورت گرفت که توسط ۵ نهاد بین المللی: سازمان ملل، صندوق بین المللی پول، بانک جهانی، سازمان همکاری و توسعه اقتصادی و کمیسیون جامعه اروپایی به تصویب رسیده است.

سابقه تاریخی تهیه و تنظیم حسابهای منطقه ای در دنیا به سال ۱۹۵۱ و به والتر ایزارد بر می گردد. اولین تجربه محاسبه حسابهای اقتصادی در سال ۱۹۵۳ در کشور ایتالیا و پس از آن به تدریج در تعدادی از کشورهای اروپایی از قبیل آلمان، اتریش، نیوزلند و استرالیا و نیز کشورهایی که از نظر تقسیمات جغرافیایی و سیاسی نسبتاً غیر متمرکز بوده اند صورت گرفته است.

در کشور ما در سالهای قبل از پیروزی انقلاب اسلامی دو برابر توسط مشاوران خارجی و با استفاده از روشهای غیر مستقیم برای تهیه برخی از حسابهای منطقه ای صورت گرفته است که به عنوان یک اقدام جدی در این زمینه نمی تواند تلقی شود. بعد از پیروزی انقلاب و به دلیل اشتیاق گروهی از مسئولین برای استفاده از حسابهای منطقه ای رد برنامه ریزی منطقه ای، فعالیتهای موردی و مقطعی در تعدادی از سازمان برنامه و بودجه استان فارس کاملتر از دیگر استانها عمل کرده و در طول سالهای ۶۵-۱۳۶۲ با استفاده از روشهای تولید، هزینه و نیز با انجام برآوردهای کارشناسی محصول ناخالص داخلی استان فارس را برای یک دوره یازده ساله (سالهای ۶۳-۱۳۵۳) به قیمت های ثابت و جاری برآورد نمود.

حسابهای منطقه ای مجموعه ای از اطلاعات آماری است که به صورت جامع و هدفمند مطالعه کمی و منظم فعالیت های اقتصادی یک منطقه مشخص را برای یک دوره زمانی معین که معمولاً یک سال است امکان پذیر می سازد. به عبارت دیگر نقشی را که حسابهای ملی در کل کشور به عهده دارد حسابهای منطقه ای همان نقش، اهمیت و کاربرد را در سطح منطقه عهده دار است.

حسابهای منطقه ای نقش شایان توجهی در برنامه ریزیهای منطقه ای دارد به طوریکه تحقق اهداف برنامه ریزی منطقه ای بدون استفاده از یافته های حسابهای منطقه ای امکان پذیر نیست. آمارهای منطقه ای قابل اطمینان، سازگار و مناسب، پی ریزی محکمی را برای سیاستگذاری در جهت کاهش نابرابریهای اقتصادی و اجتماعی بین مناطق فراهم می کند. با استفاده از آمارهای مناسب است که می توان به روشنی مناطقی را که نیاز به حمایت دارند شناسایی کرده و میزان نابرابریها را اندازه گیری نمود. ضمن اینکه مدیریت علمی و پیشرفته در هر سطح جغرافیایی نیازمند اطلاعات دقیق و مفصل است.

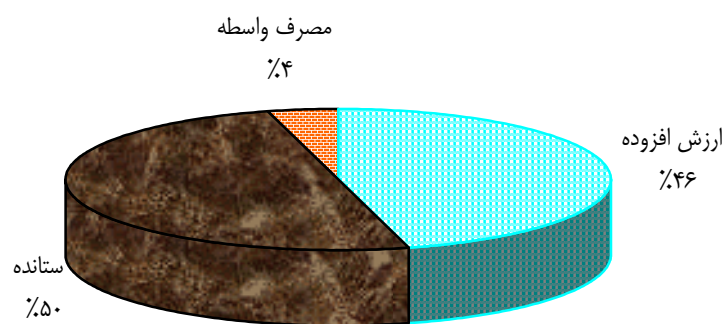
در تهیه حسابهای منطقه ای ابتدا تنظیم حساب تولید که اولین حساب و مهمترین آنهاست در نظر گرفته شده است. هدف کلی حساب تولید، محاسبه محصول ناخالص داخلی منطقه به منظور استفاده در سیاستگذاریها و برنامه ریزیهای اجتماعی و اقتصادی منطقه است. در استان کهگیلویه و بویراحمد تهیه و جمع آوری حسابهای منطقه ای از سال ۱۳۷۹ آغاز شده است.

۲۲-۱- محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار و ارزش افزوده در بخشهای عمده اقتصادی (میلیارد ریال)

شرح	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱
ارزش افزوده	۳۲۵۵۷/۳	۳۰۶۷۴/۶	۳۶۷۴۴/۴
کشاورزی ، شکار و جنگلداری	۵۷۶/۹	۷۹۹/۵	۱۰۹۴/۱
ماهیگیری	۳/۵	۴/۶	۱۱/۵
معدن	۲۹۹۹۶/۳	۲۷۴۴۲/۳	۳۲۴۸۳/۴
صنعت	۱۴۷/۱	۱۳۴/۴	۳۰۸/۸
تأمین برق و گاز و آب	۳۵/۰	۲۳/۴	۴۰/۲
ساختمان	۲۵۲/۷	۳۴۲/۰	۳۴۴/۰
عمده فروشی ، خرده فروشی ، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۴۱۰/۴	۵۰۶/۵	۶۳۰/۸
هتل و رستوران	۱۸/۶	۲۱/۶	۲۹/۰
حمل و نقل ، انبارداری و ارتباطات	۱۶۲/۵	۲۰۷/۲	۲۵۷/۴
واسطه گریهای مالی	۳۲/۱	۴۶/۳	۷۳/۵
مستغلات ، کرایه و خدمات کسب و کار	۲۲۰/۰	۲۷۰/۰	۳۸۴/۱
اداره امور عمومی ، دفاعی و تأمین اجتماعی	۲۳۶/۱	۲۹۲/۴	۳۵۴/۷
آموزش	۲۷۷/۱	۳۳۶/۴	۴۴۱/۰
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱۵۰/۴	۲۰۵/۰	۲۴۷/۱
سایر خدمات عمومی ، اجتماعی ، شخصی و خانگی	۳۸/۸	۴۳/۰	۴۴/۸
خالص مالیات بر واردات	۳۷/۶	۵۶/۸	۹۰/۶
مالیات بر واردات	۴۸/۲	۷۲/۱	۱۱۰/۸
سوبسید بر واردات	//	//	-۲۰/۲
محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار	۳۲۵۹۴/۹	۳۰۷۳۱/۴	۳۶۸۳۵/۰

مأخذ - مرکز آمار ایران .

نمودار ۱-۲۲- میزان ارزش افزوده، ستانده و مصرف واسطه بخشهای عمده اقتصادی: ۱۳۸۱

مینا جداول ۱-۲۲، ۲-۲۲ و ۳-۲۲

۲-۲- ستانده بخشهای عمده اقتصادی (میلیارد ریال)

شرح	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱
جمع	۳۴۴۸۰/۷	۳۳۳۰۳/۲	۴۰۱۱۵/۲
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۹۷۴/۴	۱۳۰۸/۸	۱۷۳۷/۷
ماهیگیری	۸/۳	۱۰/۸	۱۸/۶
معدن	۳۰۶۰۷/۰	۲۸۳۴۵/۶	۳۳۵۰۳/۹
صنعت	۳۴۷/۷	۳۷۶/۳	۸۷۰/۸
تأمین برق و گازو آب	۵۱/۰	۴۲/۷	۷۳/۴
ساختمان	۵۸۹/۵	۸۰۹/۸	۸۱۸/۶
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۴۹۸/۱	۶۴۰/۱	۷۸۹/۹
هتل و رستوران	۳۴/۷	۴۰/۴	۵۲/۹
حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	۲۲۷/۹	۲۹۰/۰	۳۶۷/۰
واسطه گریهای مالی	۳۹/۸	۵۷/۸	۸۸/۴
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	۲۴۶/۶	۳۲۱/۲	۴۸۶/۷
اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی	۲۹۳/۸	۳۶۶/۲	۴۴۵/۵
آموزش	۳۱۱/۲	۳۷۶/۹	۴۹۸/۵
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱۹۷/۷	۲۵۸/۹	۳۰۱/۷
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۵۳/۰	۵۷/۷	۶۱/۵

مأخذ - مرکز آمار ایران .

۳-۲۲- مصرف واسطه بخشهای عمده اقتصادی (میلیارد ریال)

شرح	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱
جمع	۱۹۲۳/۴	۲۶۲۸/۶	۳۳۷۰/۹
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۳۹۷/۵	۵۰۹/۳	۶۴۳/۷
ماهیگیری	۴/۸	۶/۲	۷/۲
معدن	۶۱۰/۷	۹۰۳/۳	۱۰۲۰/۵
صنعت	۲۰۰/۶	۲۴۱/۹	۵۶۱/۹
تأمین برق و گازو آب	۱۶/۰	۱۹/۳	۳۳/۲
ساختمان	۳۳۶/۸	۴۶۷/۸	۴۷۴/۶
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۸۷/۸	۱۳۳/۶	۱۵۹/۱
هتل و رستوران	۱۶/۱	۱۸/۸	۲۳/۹
حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	۶۵/۳	۸۲/۹	۱۰۹/۶
واسطه گریهای مالی	۷/۷	۱۱/۵	۱۴/۸
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	۲۶/۶	۵۱/۲	۱۰۲/۶
اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی	۵۷/۷	۷۳/۸	۹۰/۸
آموزش	۳۴/۱	۴۰/۵	۵۷/۵
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۴۷/۳	۵۳/۹	۵۴/۶
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۴/۲	۱۴/۷	۱۶/۷

مأخذ - مرکز آمار ایران .